Дэлхийн банкны бүлгээс Монгол улсад үзүүлэх зээл, тусламжийн стратеги 2008-11

Зөвлөгөөнүүд

2007 оны 10-р сар

Зөвлөгөөнүүдийн зорилт

- <u>Зорилт:</u> ДББ-ээс 2008-11 МУҮЗТС-ийн төсөлд санал болгосон үр дүн, үйл ажиллагааны тухай танилцуулж, санал сэтгэгдлийг сонсох
- <u>Агуулга</u>
  - Монгол улсад үзүүлэх зээл тусламжийн стратегийн тойм
  - Монголын хөгжлийн тэргүүлэх чиглэл
  - ДБ-ны 2004 оны МУҮЗТС-ээс авсан сургамжууд
  - Санал болгож буй МУҮЗТС-ийн үндсэн чиглэлүүд

I. Монгол улсад үзүүлэх зээл, тусламжийн стратеги (МУҮЗТС)-ийн тойм

- Эцэслэхээр төлөвлөж буй хугацаа: 2008 оны 1-р сар
- МУҮЗТС-ийн хамрах хугацаа: 2008-12 он
- Дэлхийн банкны бүлгээс МУҮЗТС – ОУСК, Олон талын ХО-ын баталгаа гаргах агентлаг
- ДББ-ийн тэргүүлэх чиглэлийг дараах үйл ажиллагаатай уялдуулах:
  - ДБГ-ээс уул уурхайтай холбоотой үйл ажиллагааг нэмэгдүүлэх
  - Хөдөөгийн хөгжлийн үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэх
  - Улаанбаатарт чиглэсэн үйл ажиллагаагаа эрчимжүүлэх

Үндэсний хөгжлийн стратегийн төсөлд тусгагдсан зорилтууд

- 2021 он хүртэлх алсын хараа:
  - Дэвшилтэт шинжлэх ухаан, технологид түшиглэсэн эдийн засагтай, олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвартай ус орон
  - Боловсролтой, эрүүл, чинээлэг хүн амтай
  - Байгаль орчинтой нийцсэн
  - Ядуурал, өлсгөлөнг устгасан
  - Ардчилал, хүний эрхийг хүндэлдэг
- 2021 он гэхэд хүрэх зорилтууд:
  - Нэг хүнд ногдох ДНБ 11,000 ам.д.
  - 3.5 сая хүн ам
  - 2015 гэхэд ядуурлын түвшин 2000 оныхоос 2 дахин багассан байна
  - Дундаж наслалт 72 хүрсэн байна

Үндэсний хөгжлийн стратегийн тэргүүлэх чиглэлүүд

- Урт хугацааны өсөлтийг хангахад уул уурхайн салбарыг ашиглах
- Ажлын байр бий болгож, орлогын түвшинг нэмэгдүүлж, ядуурлыг бууруулах
  - Эдийн засгийн салбаруудыг олшруулах
- Суурь үйлчилгээг илүү тэгш, тогтвортой байдлаар хүргэх
  - Орон сууц
  - Дэд бүтэц: дулаан, зам, ус, цахилгаан
  - Нийгмийн хамгаалал
- Байгаль орчныг хамгаалах

2004 оны МУҮЗТС – эргэж харахад

- 2004 оны МУҮЗТС нь Эдийн засгийн өсөлтийг хангах, ядуурлыг бууруулах стратегид (ЭЗӨХЯБС) суурилсан байсан
- 2004 оны МУҮЗТС дараах далайцтай зорилтыг дэвшүүлсэн байсан:
  - Бодлогын зээлүүдээр дамжуулан ЭЗӨХЯБС-д тусгасан бодлогын шинэчлэлийг дэмжих
- МУҮЗТС-г баталсны дараа эдийн засаг, улс төрийн байдалд нэлээд өөрчлөлт гарсан

2004 оны МУҮЗТС – Юу нь амжилттай хэрэгжсэн бэ?

- Улсын төсвийн зарлагын менежментыг бэхжүүлэх ажил
- Хөдөөгийн хэрэгцээ, эмзэг байдалд анхаарч ажилласан
- Бодлогын хэлэлцүүлэгт дүн шинжилгээний болон зөвлөх дэмжлэг үзүүлсэн
- Хандивлагчдын зохицуулалт сайжирсан

2004 оны МУҮЗТС – Авсан сургамжууд

- 2012 он гэхэд Банк ямар үр дүнд хүрч чадах тухай бодитой дүгнэлт хийх
- Уян хатан байж, альтернатив төлөвлөгөөтэй байх шаардлагатай.
- Мэдээллииийг илүү өргөн хүрээнд хүргэж, улс төрийн эдийн засгийн тухай илүү сайн ойлголттой байх
- ДБГ-ын мэдлэг, үйл ажиллагааны чадавхыг үр дүнтэй ашиглах.
- Банкны Монгол дахь төлөөлөгчийн газрын чадавхыг бэхжүүлэх

Өнөөдрийг хүртэл хийсэн зөвлөгөөнүүд

- 2006 оны 12-р сар – Судалгаа, шинжилгээ, зөвлөх үйл ажиллагаа (ААА)
- 2007 оны 4-р сар – Техникийн зөвлөлдөх уулзалт, ЗГ/УИХ-тай хийсэн урьдчилсан хэлэлцүүлгүүд
- 2007 оны 6-р сар – МУҮЗТС-ийн зөвлөгөөнүүд
- 2007 оны 9-р сар – Зүүн Ази, Номхон далайн бүс нутгийг хариуцсан Дэд ерөнхийлөгч, Гүйцэтгэх захирал нарын айлчлал

2008-11 оны МУҮЗТС-ид санал болгож буй тэргүүлэх чиглэл

- Үндсэн Чиглэл 1: Улс орны хөгжилд уул уурхайн эдийн засгийн үзүүлэх үр нөлөөг нэмэгдүүлэх
- Үндсэн Чиглэл 2: Хөдөөгийн амжиргааны түвшин, байгаль орчныг сайжруулах
- Үндсэн Чиглэл 3: Улаанбаатарыг амьдрахад илүү таатаай хот болгон хөгжүүлэх

Уул уурхайн салбар нь чухал боломжийг нээж байна

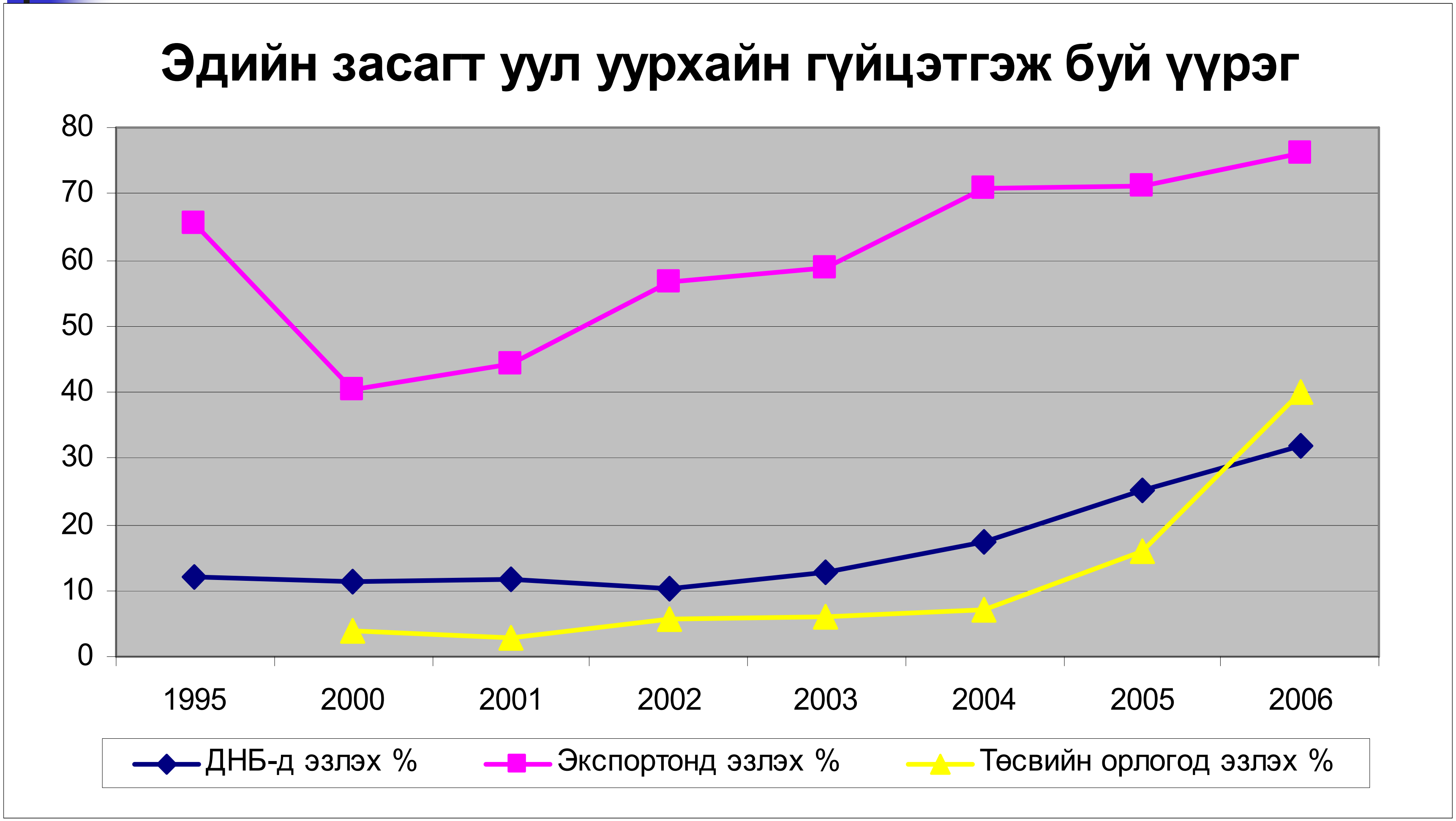

…мөн томоохон сорилт авч ирж байна

- Бүтээгдэхүүний үнийн циклээс үүдсэн макро эдийн засгийн хөөрөлт, уналт
  - Төсвийн орлого тогтворгүй, төсвийн алдагдал, өрийн хавх
  - Гадаад валютын ханшны хэлбэлзэл
  - Голланд өвчин
- Цөөнхийн хөгжил, баялгийн тэгш бус хуваарьлалт
- Засаглалд үзүүлэх сөрөг үр нөлөө
- Ашиг хонжоо хайх явдал (авилга)
- Байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх нөлөө

Сүүлийн үед нотлогдож байна: (бүтээгдэхүүний үнэ өндөр байх үед)

- Нийгмийн халамжийн зарлага нэмэгдсэн (хэрэглээ)
- Шинэ болон цаашид тууштай биелүүлэх боломж муутай, урсгал зарлагын амлалт
- Эдийн засгийн бус дэд бүтцэд зориулсан зарцуулалт
- Төрийн албан хаагчдын авилга газар авсанд санаа зовох явдал нэмэгдсэн
- Боловсролд зориулсан зарцуулалт багассан (ДНБ-ий %-иар)
- Салбарын үйл ажиллагаанд төр илүүтэй оролцох болсон (төрийн эзэмших хувьцааны талаарх шинэ зохицуулалт)

Хүн ам, эдийн засгийн өсөлт УБ хотод төвлөрч байна

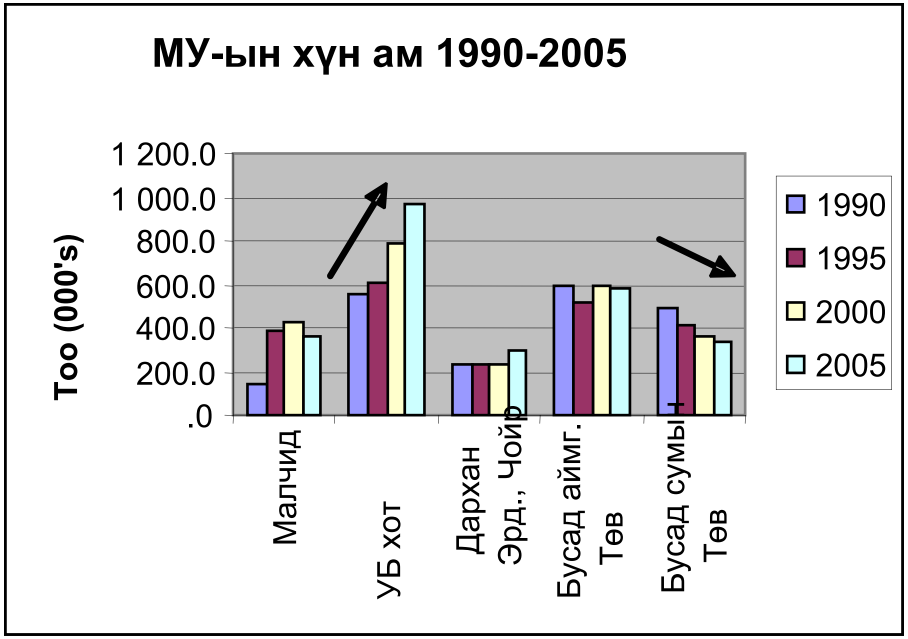

- Хөдөөгөөс хот руу шилжих хөдөлгөөн үргэлжилсээр байх магадлалтай
  - УБ-ын гол хотын үүрэг – улсын бүх шилжин суурьшигчдын хамгийн гол чиглэл
  - Стратегийн байршлаас бусад хөдөө нутгийн хүн ам, ЭЗ-ийн өсөлт зогсонги

Хүний хөгжлийн өндөр түвшинг барихад гарсан ахиц

Мянганы хөгжлийн зорилтууд

- Зөв чигт: сургуульд хамрагдалт, боловсрол дахь жендэрийн тэнцвэртэй байдал, эх хүүхдийн эндэгдэл
- Гажсан: ядуурал, ХДХВ/ДОХ, сүрьеэний тархалтыг бууруулах

Ядуурал буурч буй болович 30% ядуу хэвээр, баян хоосны ялгаа их хэвээр

Хүснэгт 1: Ядуурлын түвшин (хүний тоо)

	2002/2003	2006
Нийт дундаж	**36.1**	**32.1**
Хотын	30.3	27.9
Хөдөөгийн	43.4	37
Байршил		
УБ хот	27.3	20.4
Аймгийн төв	33.9	36.1
Сумын төв	44.5	37.3
Хөдөө	42.7	36.8

Эх сурвалж: ҮСГ

- Хот- хөдөөгийн ялгаа
- Хөдөө доторх, хот доторх ялгаа
  - Орлого/хэрэглээ
  - Боловсрол, эрүүл мэндийн үзүүлэлтүүд
  - Дэд бүтцийн үйлчилгээний хүртээмж– ус, халаалт, эрүүл ахуй, тээвэр, МХХТ

Томоохон бүлгүүд ядуу эсвэл ядууралд орж болзошгүй эмзэг байдалтай

- Малчид
  - Хүн амын 40%-ийн орлого, ажил эрхлэлт мал аж ахуйгаас шалтгаалдаг
  - Цаг уурын шоконд нэн өртөмтгий, эмзэг
  - Малчдын өрхийн 25% архаг ядуу, мал цөөнтэй, ам бүл олонтой
- Гэр хорооллын оршин суугчид
  - Шилжин суурьшигчдын 80 хувь нь гэрхороололд суурьшдаг
  - УБ хотын ядуусын нэн өндөр хувь
  - Үйлчилгээний хүртээмж муу – төвийн халаалт, ус, эрүүлахуй
  - Ачаалал нь хэтэрсэн сургууль
  - Нийгмийн гадуурхалд өртөх өндөр магадлал

(Эх сурвалж: Хотын ядуурал ба шилжин суурьших хөдөлгөөний тухай 2004 оны НҮБХХ-ийн тайлан)

Шинэ ажлын байр цөөхөн: ажиллах хүчний зах зээл шилжилтэнд

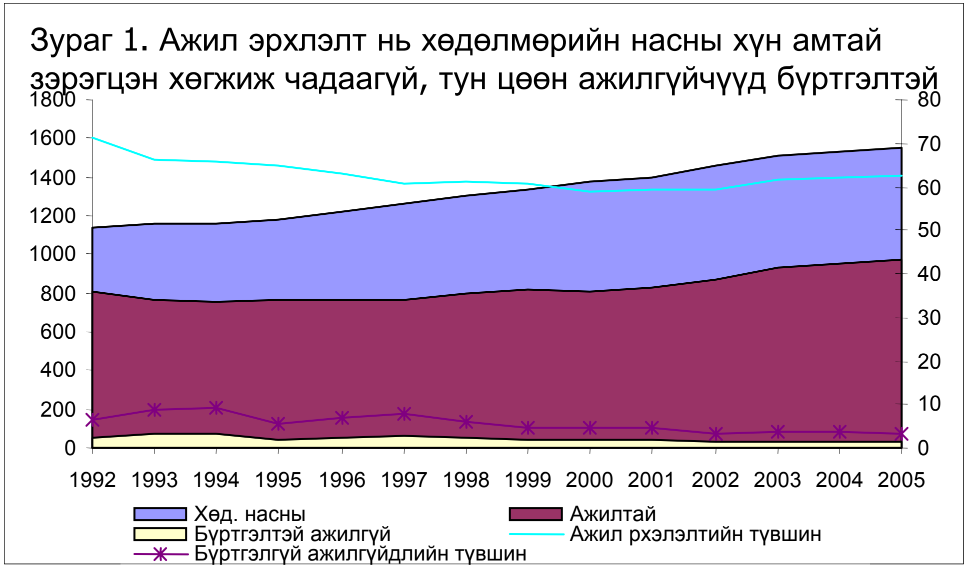

- Монголын ЭЗ-ийн чадварын эрэлт хэрэгцээ өөрчлөгдөж байгаа боловч нийлүүлэлт хоцорч байна
  - Ашиглагдаагүй хүний нөөц: ажил олж чадахгүй
  - Ажил албан бус: ‘муу’ ажилд гацдаг
  - Чадварын зохилдлогоогүй байдал: зах зээлд хэрэгцээгүй чадвартай

Хөрөнгө оруулалтын орчин бэрхшээлтэй

ХО-ын орчинд хамгийн их саад учруулж буй хүчин зүйлсийн талаарх Монголын компаниудын төсөөлөл

(тухайн хүчин зүйлийг гол саад учруулж буй гэж үзсэн компаний хувь)

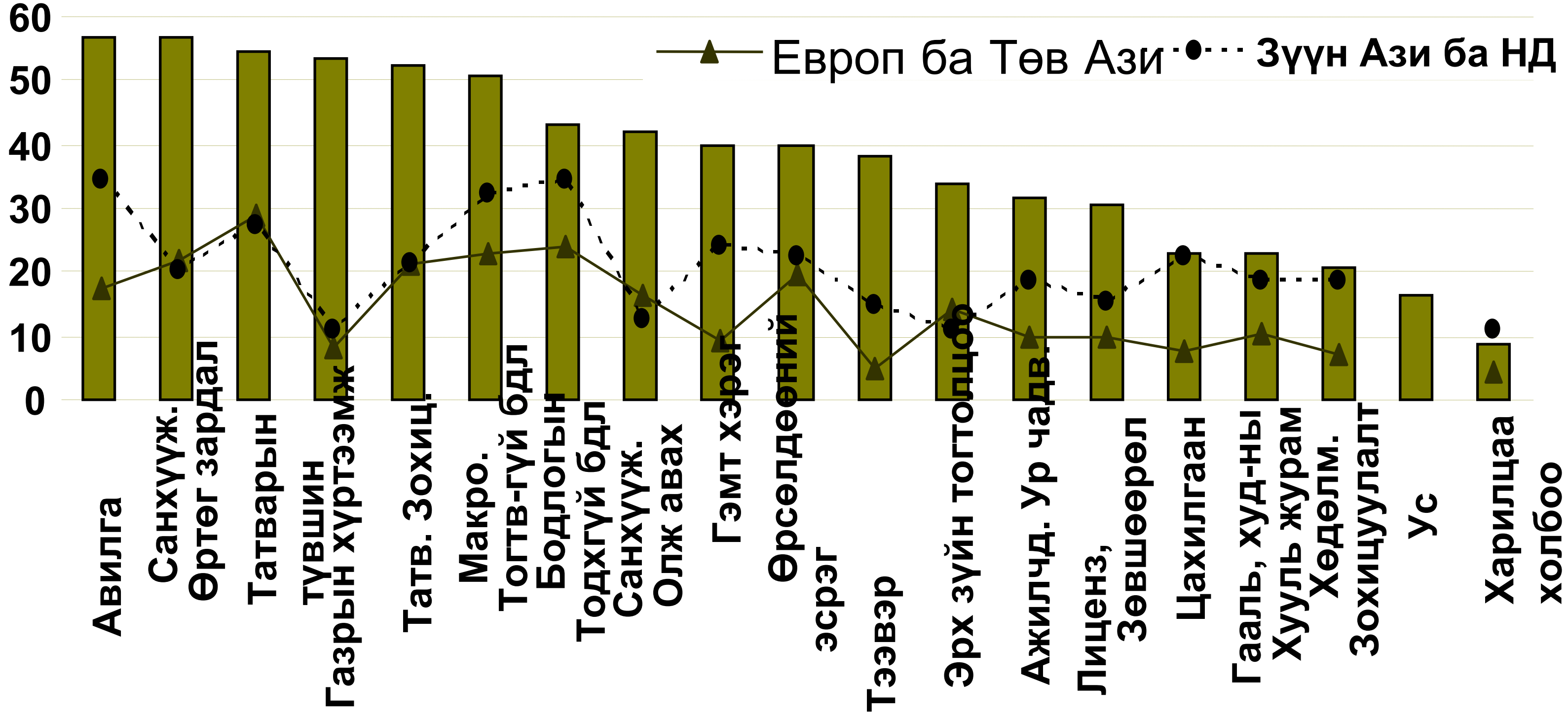

III. ДБГ-ын хариу, 2008-11 оны МУҮЗТС-д санал болгож буй тэргүүлэх чиглэл

- Хөтөлбөр 1: Уул уурхайн эдийн засгийн хөгжилд үзүүлэх үр нөлөөг нэмэгдүүлэх
- Хөтөлбөр 2: Хөдөөгийн амжиргааны түвшин, орчныг сайжруулах
- Хөтөлбөр 3: Улаанбаатар хотыг амьдрахад илүү таатай болгон хөгжүүлэх

Хөтөлбөр 1: Уул уурхайн эдийн засгийн хөгжилд үзүүлэх үр нөлөөг нэмэгдүүлэх

- Төрийн санхүүгийн мэнэжментын ил тод байдал, хариуцлагыг нэмэгдүүлэх
- Хөрөнгө оруулалт, зохицуулалтын тогтвортой, өрсөлдөх чадвартай орчин
- Уул уурхайн салбарын байгаль орчин, нийгмийн эрсдлийг бууруулах, мэнэжментыг сайжруулах

Хөтөлбөр 1.1 Төрийн санхүүгийн мэнэжментын ил тод байдал, хариуцлагыг нэмэгдүүлэх

- Уул уурхай, төсөв, эрх зүйн мэдээллийг олон нийтэд илүү нээлттэй болгох
  - Уул уурхай, төсвийн тухай мэдээллийг олон нийтэд илүү хүртээлтэй, нээлттэй болгох
  - ДБГ: Засаглалыг дэмжих төсөл (GAP), ЭЗ-ийн чадавхыг дээшлүүлэх ТТ төсөл (ECTAC), Олборлох үйлдвэрийн ил тод байдлын санаачлага (EITI) (одоогоор хэрэгжижи буй); уул уурхайн асуудлаарх техникийн туслалцаа, хууль эрх зүй/шүүх
- Уул уурхайн болон бусад орлогын мэнэжментын чадавхыг сайжруулах
  - Мөнгө санхүү болон өртөг, үр ашгийн тооцоонд суурилсан нэгдсэн төсөв (үүнд Хөгжлийн сан) ба төрийн хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр
  - Статистикийн мониторингийн тогтолцоог сайжруулах (STATCAP, ядуурлын үнэлгээ)
- Дэд бүтэц, нийгмийн үйлчилгээний мэнэжмент, санхүүжилтийг сайжруулах
  - Дэд бүтцийн үйлчилгээний төлбөрийг өртөгтэй илүү нийцүүлэх
  - Нийгмийн хамгаалал, үйлчилгээний тогтвортой байдал, үр нөлөөг дээшлүүлэх
  - Уул уурхайтай холбоотой дэд бүтцийг илүү сайн төлөвлөх
  - ДБГ: Эрчим хүч, ТЗУ (одоогоор хэрэгжиж буй) ӨГ-ийн дэд бүтцийн стратеги

Хөтөлбөр 1.2 Хөрөнгө оруулалтын тогтвортой, олон улсын хэмжээнд өрсөлдөх чадвартай орчин

- Уул уурхайн салбарын эрх зүй, зохицуулалт, мөнгө санхүүгийн тогтвортой, өрсөлдөх чадвартай, ил тод тогтолцоо
  - Уул уурхайн салбарын зохицуулалтын хүрээг сайжруулах
  - Сайжруулсан зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх МУЗГ-ын чадавхыг бэхжүүлэх
  - ДБГ: Засаглалын дэмжих төсөл; Уул уурхайн салбарт үзүүлэх ТТ, Хууль эрх зүй/шүүх
- ЖДҮ–ийн хөгжлийг хангах орчныг сайжруулах
  - ЖДҮ-ийн зохицуулалтын орчныг сайжруулах (ОУСК-ийн ЖДҮ-ийн гарын авлага)
  - Санхүүжилт авах боломжийг нэмэгдүүлэх (ОУСК-ийн транзакцууд, Санхүүгийн салбарын үнэлгээний хөтөлбөр (FSAP), Тогтвортой амжиргааны хөтөлбөр (SLP)

Хөтөлбөр 1.3 Уул уурхайн салбарын байгаль орчин, нийгмийн эрсдлийг бууруулах, мэнэжментыг сайжруулах

- Уул уурхайн байгаль орчин, нийгмийн сөрөг үр нөлөөг багасгах мэнэжментын чадавхыг сайжруулах
  - Байгаль орчин, нийгмийн үр нөлөөнд дүн шинжилгээ хийж, төлөвлөх чадавхыг бэхжүүлэх
  - Байгаль орчны болон нийгмийн үнэлгээг олон нийтэд илүү нээлттэй болгох
  - ДБГ: ӨГовийн Төр-хувийн хэвшлийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх зөвлөгөө өгөх газар (PPIAF) дэмжих сан, Нидерландын ЗГ-ийн санхүүжилттэй байгаль орчны төсөл (NEMO), Уул уурхайн салбарт үзүүлэх ТТ, хууль эрх зүй/шүүх

Хөтөлбөр 2: Хөдөөгийн амжиргааны түвшин, орчныг сайжруулах

- Хөдөөгийн нийгмийн болон суурь үйлчилгээний чанар, үр ашгийг нэмэгдүүлэх
- Хөдөөгийн эдийн засгийг бэхжүүлж, орлого нэмэгдүүлэх
- Байгалийн нөөцийн ашиглалт, мэнэжментыг сайжруулах замаар хөдөөгийн эмзэг байдлыг бууруулах

Хөтөлбөр 2.1 Хөдөөгийн нийгмийн болон суурь үйлчилгээний чанар, үр ашгийг нэмэгдүүлэх

МУҮЗТС-ийн хүлээгдэж буй үр дүнгийн үзүүлэлт	ДБГ-ын хөтөлбөр (түншлэгчид)
Эрчим хүчний хангамж илүү хүртээмжтэй, найдвартай болсон байна. ▪ Найдвартай эрчим хүчний хангамжинд холбогдсон малчдын % ▪ Эрчим хүчний хангамж нь сайжирсан, шугаманд холбогдоогүй,сумын төвийн тоо	**СБББ/SPN**: Сэргээгдэх ЭХ хөгжүүлэх төсөл (REAP) **Түншлэгчид**
Нийгмийн үйлчилгээг хүргэхэд чиглэсэн нөөц баялгийн мэнэжментэд орон нутгийн оролцоо сайжирсан байх ▪ Төсвийн хөрөнгө оруулалт тэдний эн тэргүүний гэ үзэж буй асуудалд нийцэж байгаа гэсэн бодолтой иргэдийн хувь	**СБББ**: Тогтвортой амжиргааны төсөл, 2-р үе шат (SLPII) **Түншлэгчид**: ЕХ, Япон
Нийгмийн үйлчилгээнд зориулах боломжтой сумын түвшний өөрийн дураар зарцуулах боломжтой хөрөнгийн хэмжээ нэмэгдсэн байх. ▪ Орон нутгийн захиргаагаар дамжуулсан хөрөнгө мөнгөний мэнэжментын аргыг амжилттай туршсан	**СБББ**: Тогтвортой амжиргааны төсөл, 2-р үе шат (SLPII) **Түншлэгчид** ЕХ, Япон

Хөтөлбөр 2.2 Хөдөөгийн эдийн засгийг бэхжүүлэх, орлогыг дээшлүүлэх

МУҮЗТС-ийн хүлээгдэж буй үр дүнгийн үзүүлэлт	**ДБГ-ын хөтөлбөр (түншлэгчид)**
Хөдөөд санхүүгийн үйчилгээний хүртээмж сайжирсан байна (бичил/ЖДҮ-ийн санхүүжилт, дэд бүтэц, явуулын банк). ▪ Санхүүгийн үйлчилгээ авч чадаж буй хөдөөгийн хүн амын хувь ▪ Зорилтот аймгуудад МИД-д хамрагдсан малчдын хувь	**СБББ**: Малын инд. даатг. төсөл (IBLIP), Тогтв. амж. төсөл 2-р үе шат (SLPII), Санх. чад. хөгж. төсөл (FCDP), Хув. хэвш. дэмжих төсөл (PSDCII) **Зээл**: Малын инд. даатг. төсөл, 2-р үе шат (IBLIP2?) **Түншлэгчид**: ЕХ, Япон, АХБ
Мэдээлэл харилцаны технологийн үйлчилгээг өргөтгөх бодлого, зохицуулалт, институцын орчныг сайжруулсан байх. ▪ Үр дүнд үндэслэсэн арга барилыг ашиглан МХТ-ийг бүх нийтэд хүртээмжтэй болгох хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэх.	**СБББ**: Мэд. хар. дэд бүтцийн хөгжлийг дэмжих төсөл (ICIDP) **Түншлэгчид**: ЕСБХБ, Япон, Солонгос,

Хөтөлбөр 2.3 Байгалийн нөөцийн ашиглалт, мэнэжментыг сайжруулах замаар хөдөөгийн эмзэг байдлыг бууруулах

МУҮЗТС-ийн хүлээгдэж буй үр дүнгийн үзүүлэлт	ДБГ-ын хөтөлбөр (түншлэгчид)
Бэлчээрийн мал аж ахуйн эрсдлийн мэнэжментын стратеги сайжирсан байх ▪ Бэлчээрийн мэнэжмент, эрсдлийн мэнэжментын төлөвлөгөөг мөрдөж, хэрэгжүүлж байгаа малчид, сумын захиргааны хувь %	**СБББ**: Тогтв. амж. төслийн 2-р үе шат(SLPII), Нид. ЗГ-ын санх. байг. орч. төслийн 2-р үе шат (NEMOII) **Зээл**: ой **Түншлэгчид**: ЕХ, Япон, ДХХБ, ГТХАН
Ойгүүжилтийг бууруулж, байгалийн нөөцийн мэнэжментыг сайжруулсан байх. ▪ Засгийн газраас холбогдох хууль, журмыг боловсруулж батлах, хэрэгжүүлэх явдал дээшилнэ. ▪ Ойн агентлаг байгуулагдаж, ажиллаж эхэлнэ	**СБББ**: Тогтв. амж. төсөл (SLPII), Нид. ЗГ-ын санх. байг. орч. төслийн 2-р үе шат (NEMOII) **Зээл**: ой, газрын удирдлага **Түншлэгчид** ЕХ, Япон, ДХХБ, ГТХАН

Хөтөлбөр 3: Улаанбаатар хотыг амьдрахад илүү таатай болгон хөгжүүлэх

- Хотын захиргааны мэнэжментын чадавхыг бэхжүүлэх
- Амьдрах орчинд нөлөөлдөг хотын үйлчилгээг гэр хорооллыг түлхүү анхааран сайжруулах

Хөтөлбөр 3.1 Хотын захиргааны мэнэжментын чадавхыг бэхжүүлэх

МУҮЗТС-ийн хүлээгдэж буй үр дүнгийн үзүүлэлтүүд	ДБГ-ын хөтөлбөр (түншлэгчид)
Газрын төлөвлөлт, зоны бодлогогыг (УБ хотын гэр хорооллыг хөгжүүлэх стратеги) баталж, хэрэгжүүлж эхлэх ▪ Орон зайн тогтвортой төлөвлөлтийг эхлүүлэх ▪ Зоны тогтолцоог сайжруулах ▪ Газар ашиглалтын журмыг сайжруулах, хэрэгжүүлэх ▪ Газрын худалдаа, түрээсийн зах зээлийг хөгжүүлэх ▪ Байгууллагын кодыг байгуулах	**ДШЗҮА**: УБ-ын гэр хорооллын хөгжлийн стратеги (орон сууц, газрын мэнэжментын ДШЗҮА-ны дэмжлэгээр)
Хотын захиргааны үйл ажиллагааг сайжруулах ▪ Орлогын суурийг бэхжүүлэх ▪ Өөр өөр хэмжээ, төрлийн бизнесийн байг-ууд бизнесын орчинд илүү сэтгэл ханамжтай болсон байна (мөн албан салбарын байгууллагууд). ▪ Хот. захирг. ажилтнуудын бодл. дүн шинж., төсв. мэнэжм., өртөг үр ашгийн тооцоо хийх чадавх дээшилсэн байна ▪ УБЗ-ийн үйлчилгээ үзүүлэх үүрэг, хариуцлага нь үндэсний ЗГ-ыхтай харьцуулахад тодорхой болсон байна	**ДШЗҮА:** Байг. хөгжл. сангийн Төсв. Зарц., Хүний нөөц. Мэнэжм.; Хот. захирг. санх.; Хот. захирг. чадавхыг бэхжүүлэх

Хөтөлбөр 3.2 Амьдрах орчинд нөлөөлдөг хотын үйлчилгээг гэр хорооллыг түлхүү анхааран сайжруулах

МУҮЗТС-ийн хүлээгдэж буй үр дүнгийн үзүүлэлтүүд	ДБГ-ын хөтөлбөр (түншлэгчид)
Агаарын чанарын шинжилгээ, стандарт, мониторинг сайжирсан байна ▪ Орчны агаарын чанарын үзүүлэлтэд суурилсан мониторингийн тогтолцоо бий болсон байна. ▪ Бохирдлын стандартыг чангтгаж, хэрэгжүүлэх механизм бий болсон байна. ▪ Агарын чанарын шинжилгээ болон нийгмийн эрүүл мэндтэй уялдаа холбоог сайжруулсан байна. **Үнэ тариф, татаасын шинэчлэлийг хэрэгжүүлсэн байна:** ▪ Гэр хороололлын цэвэр нүүрсний хэрэглээний татаасын зохистой тогтолцоо бий болгох ▪ Усны хангамжийн үнэ тарифыг өртгөө илүү сайн нөхөх хэмжээнд хүргэх, регрессив татаасын тогтолцоог залруулах ▪ Цахилгааны үнэ тарифыг өртгөө илүү сайн нөхөх хэмжээнд хүргэх, ялангуяа орон сууцны хувьд ▪ Хотын тээврийн үнэ тарифыг улсын/хувийн автобусны үйлчилгээг боломжтой богох хэмжээнд хүргэх **Үйлчилгээний зохицуулалтын бие даасан агентлагийн үнэ тарифын шийдвэр,**	**Зээл:** УБ хотын цэвэр агаар төсөл (агаарын чанарын мониторингийн ТТ, Япон, Францын тоног төхөөрөмжийн нийлүүлэлтийн дэмжлэгтэй); Хөтөлбөрийн тохируулга хийх боломжтой зээл (I, II?) **СБББ**: УБ хотын нийтийн АА-г сайжруулах төслийн 2р үе шат (USIP2), Нидерландын ЗГ-ын санхүүжилттэй төсөл (NEMO-II) **ДШЗҮА**:ЭХСМТТ-ийн хотын халаалтын үнэ тарифын судалгаа , (УБ

ДБ – Монгол улсад үзүүлэх зээл, тусламжийн багц

Олон улсын хөгжлийн нийгэмлэг (IDA)

- 162.5 сая ам.д.-ын хэмжээтэй ОУХН-ийн 12 зээл/тэтгэлэг хэрэгжиж байгаа
  - 58% дэд бүтцийн салбарт
  - 13% хөдөөгийн хөгжлийг дэмжих, ядуурлыг бууруулахад
  - 12% төрийн алба, эрх зүйн шинэчлэлд
  - 11% санхүүгийн болон хувийн хэвшлийн хөгжилд
- Бэлтгэгдэж буй төслзэд:
  - 08-09 оны санхүүгийн жилд: Уул уурхайн салбарт үзүүлэх ТТ (10 сая ам.д. ОУХН), УБ хотын цэвэр агаар төсөл (15 сая ам.д. ОУХН); Ой (5 сая ам.д. ОУХН), Шударга ёсны үйчилгээг сайжруулах төсөл (6 сай ам.д. ОУХН)
- Дэлхийн байгал орчны сан, Байгууллагыг хөгжүүлэх сан, Японы нийгмийн хөгжлийн сан, Бодлого хүний нөөцийн хөгжлийн сангийн 12 тэтгэлгийн багц (ойролцоогоор 9.5 сая ам.д.)
- Хэрэгжиж байгаа бүх төсөл хангалттай гэсэн үнэлгээ авсан

ОУСК

2008-11 онуудад ДБГ-ээс санал болгож буй хөтөлбөр

Хүний хөгжилд зориулсан хөрөнгө оруулалт			**Нийгмийн I?**	10			**Нийгмийн II/Хөдөөгийн боловсролыг дэмжих төсөл-2**
Багана 2: Хөдөөгийн амжиргааны түвшин, орчныг		**0**		**5**		**10**	
Байгаль орчин, газрын мэнэжмент			**Ой**	5	**Хөдөөгийн/БО I Экотуризм/тусгай хамгаалалттай газрын мжмт**	10	
Малчдын амжиргаа/эмзэг байдлыг бууруулах							
Багана 3: УБ хот		**15**		**0**		**0**	
УБ хотын орчин	**УБ хотын цэвэр агаар төсөл**	15					**УБ-ын хөтөлбөр II**
УБ хотын захиргаа, мжмт							
УБ-ын дэд бүтэц - гэр хорооллыг хөгжүүлэх ХО							
Тэнцэл (USD)		**-22.2**		**9**		**4**	

* ОУХН-ийн хөрөнгийн хэмжээ зөвхөн багцаалсан байдлаар тусгагдсан ба бодит хэмжээ нь жилийн үр дүнд үндэслэсэн үйл ажиллагаа, ОУХН-
СЖ09-ийн хөтөлбөр нь СЖ08-ын төслийг санхүүжүүлэх ОУХН-ийн боломж зэрэг тодорхойгүй байгаагаас хамааран доогуур таамаглагдсан байга

Асуултууд

- Хөтөлбөрийн тухайд: санал болгож буй МУҮЗТС-ийн үр дүн нь үндэсний стратегитэй нийцэж, гол асуудлыг хөндөж байна уу?
- ДБГ-ын хөтөлбөр:
  - Санал болгож буй интервенцууд Монголын хэрэгцээнд хэр сайн нийцэж байна?
  - Санал болгож буй үйл ажиллагаа нь бусад хандивлагчдын хөтөлбөрийг дэмжиж/нөхөж/ бэхжүүлж байна уу?

Дараагийн алхам

- МУҮЗТС-ийн төслийг шинэчлэх
- Хамтрагч нарт танилцуулах
- 2008 оны 1-р сард УЗ-өөр хэлэлцүүлэх

Баярлалаа!